

Vähimmäisrangaistuksen alittaminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyin tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon.

Mainitussa tarkastuksessa havaittiin, että Pirkanmaan käräjäoikeus oli 14.8.2020 asiassa dnro R 20/3890 antamassaan tuomiossa nro 20/127655 tuominnut vastaajan yleistä vähimmäisaikaa lyhyempään kahdentoista päivän mittaiseen vankeusrangaistukseen.

SELVITYS

Käräjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut käräjätuomari on 30.9.2021 antanut apulaisoikeuskanslerin sijaisen häneltä pyytämän selvityksen.

Käräjätuomari on myöntänyt, että vastaaja on tuomittu asiassa 12 päivän mittaiseen vankeusrangaistukseen. Hän on kertonut, että päähuomio rangaistuksen mittaamisessa on kiinnittynyt vastaajan aikaisempien ehdollisten vankeusrangaistusten täytäntöönpanovaatimuksen tarkastamiseen ja vankeusrangaistuksen kohtuullistamiseen, jolloin hän on virheellisesti päättänyt kirjaamaan perusteluihin ja tuomiolauselmalle lopputulokseksi yleistä vähimmäisaikaa lyhyemmän vankeusrangaistuksen.

Havaittuaan virheen käräjätuomari on 8.9.2020 kuullut asiassa vastaajaa, joka on suostunut tuomion korjaamiseen vähimmäisrangaistuksen mukaiseksi 14 päivän vankeusrangaistukseksi, jonka sijasta määrätyn yhdyskuntapalvelun pituus on ollut 14 tuntia. Allekirjoittaessaan korjamaansa tuomiolauselmää käräjätuomari ei ole huolellisesti tarkistanut, että korjaus on tehty sekä vankeusrangaistuksen että yhdyskuntapalvelun määrän osalta. Tuomiolauselmalle oli sitten korjattu ainoastaan suoritettavan yhdyskuntapalvelun tuntimäärä.

RATKAISU

Arviointi

Rikoslain 2 c luvun 2 §:n 2 momentin mukaan määräaikaista vankeusrangaistusta tuomitaan vähintään neljätoista päivää.

Käräjätuomari on menetellyt virheellisesti tuomitessaan vastaajan vankeusrangaistukseen, joka on lyhyempi kuin laissa säädetty määräaikaisen vankeusrangaistuksen vähimmäispituus. Huomattuaan virheen itse on käräjätuomari oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n 1 momentin nojalla korjannut tuomiota suoritettavaksi määrätyn yhdyskuntapalvelun osalta. Vastaajalle tuomitun vankeusrangaistuksen pituuden osalta virhe on korjattu vasta apulaisoikeuskanslerin sijaisen pyydettyä asiasta selvitystä.

Oikeuskanslerin ratkaisukäytännössä määräaikaiselle vankeusrangaistukselle laissa säädettyä vähimmäispituutta lyhyemmän rangaistuksen tuomitseminen on vakiintuneesti johtanut huomautuksen antamiseen.

Kirjoitusvirheen korjaamisesta

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuinten on korjattava tuomiossa oleva kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin rinnastettava selvä virhe. Ennen virheen korjaamista on asianosaisille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta. Pykälän 3 momentin mukaan asianosaisella on oikeus kannella virheen korjaamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut korjaamisesta tiedon.

Edellä mainitun säännöksen hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen ([HE 82/1995 vp](#) s. 132-133) mukaan julistetussa tuomiossa oleva selvä virhe, kuten esimerkiksi sakkorangaistuksen kertolaskuvirhe, voidaan korjata. Sen sijaan virheellisesti julistettua rangaistuksen tai korvauksen määrää ei voida korjata kirjoitus- tai laskuvirheenä, koska ulkopuolinen ei voi havaita sitä, perustuuko virhe kirjoitus- tai laskuvirheeseen vai harkinnassa tapahtuneeseen virheeseen.

Oikeuskäytännön mukaan olennaista ei ole se, mitä tuomioistuim on mahdollisesti itse tarkoittanut tuomiolauselman sisällöllä, vaan se, onko tuomiolauselmassa sellainen selvä virhe, joka on ulkopuolisen havaittavissa ja josta ei voida olla järkevästi eri mieltä. Tuomioistuim ei voi itse myöhemmin muuttaa tai parannella antamaansa tuomiota, vaikka tuomio jälkikäteen osoittautuisikin puutteelliseksi tai tulkinnanvaraiseksi ([KKO 2006:97](#)).

Kun vankeusrangaistus on määrätty laissa säädettyä lyhyemmäksi, on sääntelyn sisällöstä tietoisien ulkopuolisenkin havaittavissa sen virheellisyys. Sen sijaan ulkopuolisen pääteltävissä ei välttämättä ole se, onko virheessä kyse kirjoitus- tai laskuvirheestä vai tuomioistuimen harkinnassa tapahtuneesta virheestä eikä se, minkä pituiseksi vankeusrangaistus on mahdollisesti ollut tarkoitus määrätä.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 5 §:n mukaan jos on syytä olettaa, että asia saattaa antaa aihetta arvostella valvottavan menettelyä, oikeuskanslerin on ennen asian ratkaisemista varattava valvottavalle tilaisuus tulla asian johdosta kuulluksi.

Nyt kysymyksessä olevassa asiassa ei käräjäoikeuden laamannille apulaisoikeuskanslerin sijaisen 1.9.2021 osoittamassa selvityspyynnössä ole pyydetty selvitystä kirjoitusvirheen korjaamisesta, sillä korjaus on vankeusrangaistuksen pituuden osalta tehty vasta selvityksen pyytämisen jälkeen. En pidä aiheellisena ryhtyä käräjäoikeuden menettelyä asiassa enää enemmälti selvittämään. Kerrotun vuoksi en arvioi laillisuusvalvonnallisesti käräjäoikeuden menettelyä kirjoitusvirheen korjaamisessa. Saatan kuitenkin edellä kirjoitusvirheen korjaamisesta lausumani käräjätuomarin tietoon.

Toimenpiteet

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n mukaan jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen.

Annan tuomiosta vastuussa olevalle käräjätuomarille valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaisen huomautuksen vastaisen varalle tuomiossa olleen virheen perusteella.

Saatan lisäksi hänen tietoonsa tuomion asianmukaisesta oikaisemisesta edellä lausumani.

Pyydän toimittamaan ratkaisuni käräjätuomarille edellä selostetussa tarkoituksessa.

Lähetän päätökseni tiedoksi Turun hovioikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Leo Lahtinen